

ЎЗБЕКИСТОНДА КИЧИК БИЗНЕСНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚўЛЛАБ ҚУВВАТЛАШНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ, ШАКЛЛАРИ ВА УСУЛЛАРИ

Ажамилова Нигора Асаметдиновна

Кадрлар малакасини ошириш ва статистик тадқиқотлар институти

тайанч докторанти

E-mail: ajamilova.nigora@gmail.com

Кичик бизнес — иқтисодиётнинг муҳим таркибий қисми бўлиб, ижтимоий барқарорликни таъминлаш, иш ўринларини яратиш ва маҳаллий иқтисодиётни ривожлантиришда катта аҳамиятга эга. Ўзбекистонда ва Марказий Осиё минтақасида кичик бизнесни давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг асосий мақсади – ушбу сектори тўлақонли ривожланиши, янги ишлаб чиқаришларнинг ташкил этилиши ва аҳолининг турмуш даражасининг оширилишига йўналтирилган. Шунинг учун, кичик бизнесни ривожлантиришга қаратилган давлат сиёсати ва қўллаб-қувватлаш механизмлари иқтисодий ўсишнинг муҳим омили ҳисобланади.

1. Кичик бизнеснинг давлат томонидан қўллаб-қувватланишининг умумий принциплари

Кичик бизнесни ривожлантиришда давлатнинг ўрни беқиёсдир. Давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг асосий принциплари қуйидаги йўналишларда намоён бўлади:

- Қонун ҳужжатларининг яхшилаш: Давлат кичик бизнес учун қонуний асосларни, солиқ имтиёзларини ва турли хил ташвиқотлар ёрдамида ижтимоий ҳимояни таъминлайди.
- Молиявий ёрдам: Давлат кичик бизнесга молиявий манбаларни тақдим этиш, лойиҳаларни грантлар ёки имтиёзли кредитлар орқали қўллаб-қувватлаш орқали уларнинг ривожланишини таъминлайди.
- Таълим ва тренинглар: Кичик бизнесни бошқаришда малакали кадрларни тайёрлаш, тренинглар ва семинарлар ташкил этиш орқали тадбиркорлар малакасини ошириш.

Кичик бизнесни қўллаб-қувватлашнинг шакллари ва усуллари

Шакллар: Кичик бизнесни давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг шакллари турли хил механизмларни ўз ичига олади. Буларга қуйидагилар кириши мумкин:

- Солиқ имтиёзлари ва бепул хизматлар: Кичик бизнес учун солиқ ставкаларини пасайтириш, солиқ аукционлари ёки кўмаклашиш грантлари ва субсидиялар жорий этиш.
- Лицензиялаш ва рухсатномаларнинг соддалаштирилиши: Давлатнинг кичик бизнес учун зарурий лицензиялаш ва рухсатнома жараёнларини соддалаштириши, уларни олишда бюрократияни камайтириш.
- Қонунчилик ҳимояси: Кичик бизнеснинг ҳуқуқий кафолатларини таъминлаш, ерга бўлган ҳуқуқларни сақлаш ва меҳнат ҳуқуқларини риоя этиш.

Date: 17th November-2024

Усуллар: Давлатнинг кичик бизнесни ривожлантиришдаги қўллаб-қувватлаш усуллари қуйидаги йўналишларда амалга оширилади:

1. Молиявий усуллар:

○ Ижара ва кредитлаш механизмлари: Давлатнинг кичик бизнесни молиялаштириш учун кредит тизимларини ва ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун ижара шартномаларини ишлаб чиқиши.

○ Грантлар ва субсидиялар: Давлат кичик бизнес учун грантлар ва субсидиялар ажратиш орқали ихтиёрий инвестициялар тақдим этади.

2. Технологик ва инновацион қўллаб-қувватлаш:

○ Инновацион лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш: Янгиликлар, старт-апплар ва инновацион ғояларга асосланган кичик бизнес лойиҳаларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш.

○ Ишлаб чиқаришни модернизация қилиш: Модерн технологиялардан фойдаланиш учун имтиёзли дастурлар ва субсидиялар орқали янги ишлаб чиқаришлар ташкил қилиш.

3. Таълим ва кадрлар билан ишлаш:

○ Кадрлар тайёрлаш ва малака ошириш: Давлат турли хил тренинглар, семинарлар ва курслар ташкил этиш орқали тадбиркорларнинг бизнес бошқаруви, молиялаштириш ва маркетинг каби соҳалардаги билимларини оширишга қаратилган дастурларни амалга ошириб, ишлаб чиқариш ва бизнес бошқаруви бўйича ёрдам кўрсатади.

4. Маркетинг ва экспортга йўналтириш:

○ Ташқи бозорларга чиқиш: Давлат кичик бизнесларга экспорт қилиш имкониятларини яратиш, ташқи савдо шартларини соддалаштириш ва халқаро бозорларда рақобатдошликни ошириш.

3. Ўзбекистонда кичик бизнесни қўллаб-қувватлашдаги муаммолар ва имкониятлар

Ўзбекистонда кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш тизими ҳар йили яхшиланиб бораётган бўлса-да, аниқ муаммолар ҳам мавжуд. Бу муаммоларнинг айримлари қуйидагилардан иборат:

• Бюрократия ва маъмурий тўсиқлар: Кичик бизнеслар учун лицензиялаш ва давлат органларига аризалар бериш жараёнлари ортиб боради.

• Молиявий ресурслар етишмаслиги: Кичик бизнеслар учун кредитларнинг юқори ставкалари ва молиявий ресурслар етишмаслиги ривожланишга тўсқинлик қилади.

• Кадрлар етишмаслиги: Кичик бизнесларда ишлаб чиқариш ва бошқарув соҳасида малака оширишга талаб юқори, аммо бу йўналишда ўзгаришлар ва кадрлар тайёрлаш муаммолари мавжуд.

Аммо, давлат қўллаб-қувватлаш сиёсати орқали бу муаммоларни енгиш имкониятлари мавжуд. Шунингдек, кичик бизнесни ривожлантиришда давлат ва хусусий сектор ўртасида ҳамкорликни кучайтириш, уларнинг ўзаро

Date: 17th November-2024

муносабатларини мустаҳкамлаш, инновацион лойиҳаларга қўллаб-қувватлаш бериш жуда муҳимдир.

Хулоса

Кичик бизнесни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш Ўзбекистон ва минтақадаги иқтисодий ривожланишнинг асосий омили бўлиб, мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий соҳасидаги барқарорликни таъминлашга кўмаклашади. Давлатнинг самарали қўллаб-қувватлаш механизмлари, қонун ҳужжатлари ва молиявий дастурлар орқали кичик бизнеслар ривожланиб, янги иш ўринлари, технологиялар ва инновациялар яратилади. Шунингдек, давлат томонидан кўрсатилаётган ёрдамлар кичик бизнесларнинг иқтидорини ошириш ва уларни халқаро бозорларга чиқариш имкониятини яратади.

